

[Haber Link](#)

Sanatçıların İç Dünyasına Yolculuk



Sanatçıların İç Dünyasına Yolculuk

Dr. Şükrü Bozluolcay'ın Koleksiyonu'ndan derlenen ve Bozlu Art Project'te sanatseverlerle buluşan "Suretimin Resmidir: Dr. Şükrü Bozluolcay Koleksiyonu'ndan Sanatçı Atölyeleri ve Otoportreler" adlı sergi üzerine bir yazı.

Richard Leppert, *Sanatta Anlamın Görüntüsü - İmgelerin Toplumsal İşlevi* adıyla Türkçeye çevrilen kitabında portreler üzerinde durarak John Evans'tan alıntı yapar: "Geçiciyi temellendirmek – anlık varoluşu daimileştirmek- yolunda sanat dehasının tasarladığı en iyi araç portredir (...) Artık gözlemlenemeyecek olan büyük insanları hatırlatır bizlere." [1] Bozlu Art Project'teki "Suretimin Resmidir: Dr. Şükrü Bozluolcay Koleksiyonu'ndan Sanatçı Atölyeleri ve Otoportreler" sergisi, portredeki bu anlamı muhafaza etmesinin yanında bazı yönleriyle de ondan ayrılır, çünkü bunlar otoportrelerdir. Otoportreler resmî söylemin dışında yaratılan, sanatçının izin verdiği sürece onun kişisel sularına inebildiğimiz görünümüdür. Richard Leppert'e göre ise "Özportrenin birincil seyircisi bizzat kendi kendisini işleyen ressamdır; "yaratılan" kendisini seyreden birisi olarak." [2] Bu açıdan iktidarla, güçle, kimlik yaratma olgusuyla şekillenen portrelere göre otoportrelerde daha samimi ve psikolojik derinlik mevcuttur. Sanatçı otoportresini yaparken "kime, ne anlatacağım" kaygısını bir kenara atar. Şükrü Bozluolcay Koleksiyonu'ndaki Osmanlı'dan günümüze kadar resmedilmiş pek çok otoportre, bize Türk sanat tarihine tanıklık etme imkânı sunuyor. LOVE IT PAYLAŞ 1. Altan Gürman 2. Fahrelnissa Zeid, İsimli, 1930'lar, Kâğıt üzerine karakalem, 20 x 15 cm 3. Komet 4. Sami Yetik 5. Yüksel Arslan, Otoportre, 1954, Kâğıt üzerine füzen, 22 x 19 cm 6. Süleyman Seyyid, Otoportre, 1868, kâğıt üzerine karakalem, 15 x 10,5 cm Özlem İnay Erten'in küratörlüğünü üstlendiği serginin girişinde yer alan "Sanatçı Portreleri"nden en dikkat çekici ve en eski otoportre, ressam Süleyman Seyyid'inki. Aynaya bakarak çizdiği sureti dingin bir duruşa karşın canlı gözleri verebiliyor. Bozlu Art Project'te yer alan sergilerde muhakkak resimler belgelerle destekleniyor. Süleyman Seyyid'in otoportresi altında yer alan Osmanlı Türkçesinde çok yönlü kişiliği, araştırmacılığı ve Edirne tarihini görselleştiren Edirne evleriyle akıllarda yer eden Tosyavizade Rifat Osman'ın yazdığı yazı, imza dışında pek çok bilgi vererek portrenin unutulmasını engelliyor. Yazıda Rifat Osman, Süleyman Seyyid'e "üstad ve velinimetim" diyor ve devam ediyor: "Resam Seyyid Bey'in tahsilde bulunduğu esnada aynadan yaptığı portresi." Otoportreyi 1868'de tamamladığını da

not düşüyor Rifat Osman. Böylece bu "etiketle" resmin ayrıntılı bilgisine erişebiliyoruz. Sergide Şakir Paşa ailesinin şahsına münhasır iki ressam kardeşi Fahrnissa Zeid ve Aliye Berger'i görüyoruz. "Kendini ezberden böyle görür" notuyla ressam, gazeteci, eleştirmen Elif Naci ise yandan ve gülümseyen otoportresini kendisi yorumluyor. Burhan Uygur daha ruhsal, Balkan Naci İslimyeli ise Nazizm'in ırkçı söylemini eleştiren bir otoportre çiziyor. LOVE IT PAYLAŞ 1. Cihat Burak 2. Fahrnissa Zeid 3. Mübin Orhon 4. Balkan Naci İslimyeli, Sanatçının Elleri ile Gördüğünün Resmidir, 1998, Prestual üzerine dijital baskı, 101 x 78 cm 5. Nazmi Ziya Güran, Otoportre, 1906, tuval üzerine yağlıboya, 44 x 37 cm Nazmi Ziya Güran, Adnan Çoker, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Yüksel Arslan gibi farklı dönem ve üslupta çalışan sanatçıları bir araya getiren bu bölümden sonra serginin aynı başlığı altında, diğer bölümle bağlantılı bir okuma sağlayan "Sanatçı Atölyeleri" kısmına geçiliyor. Oğuz Erten'in küratörü olduğu bu bölümde sanatçıların atölyelerine; aslında onlar için özel olan bir bölüme giriş yapıyoruz. Alt kattaki sergide paletler, bitmiş boya tüpleri, fırçalar, resim stantları, masalar, önlükler, eldivenler, mekanik, teknolojik, farklı teknikte malzemeler yer alıyor. Bunların belli bir düzene, çerçeveye girmesi sanatçı atölyelerini; üretim parçalarının unsurları üzerinden, minör düzeyde bir okumaya davet ediyor. Bu açıdan bu bölümün sergi kurgusu oldukça güzel. Bu atölyelerden bazı hikâyeler de sergiye eşlik ediyor. Nejat Melih Devrim'in zorluklar içinde ürettiği eserleri, Mübin Orhon'un Utku Varlık'ın anlatımıyla "çiçek yerine getirdiği palet buketi", Ali Alışır'ın resimden fotoğrafa geçişinin simgesi olan "mouse"u, Murat Germe'nin "drone"u, Nur Koçak'ın "fotogerçekçilik" üslubunu sağlayan aerograf ve kompresörleri ilgimi geçen atölye parçalarıydı. Bu parçaların her biri en az otoportreler kadar sanatçı ve yaratım süreçleri hakkında bilgi veriyor. Yakında kitabı da çıkacak olan bu ilgi çekici sergiyi 26 Ağustos 2023 tarihine kadar Mongeri Binası'nın güzel mimarisi içinde görmeyi tavsiye ederim. [1] Richard Leppert, "Sanatta Anlamın Görüntüsü İmgelerin Toplumsal İşlevi", Çev. İsmail Türkmen, Ayrıntı Yayınları, 2009, s. 210, alıntılanan John Evans, Juvenile Pieces: Designed for the Youth of Both Sexes, "On the Utility of Painting" bölümünden, s.71. [2] Richard Leppert, "Sanatta Anlamın Görüntüsü İmgelerin Toplumsal İşlevi", s. 225.

LOVE IT